

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.12.6.
C(2011) 8984 végleges

A BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

2011.12.6.

a 715/2009/EK rendelet 3. cikke (1) bekezdése és a 2009/73/EK irányelv 10. cikke (6) bekezdése alapján – Magyarország – az FGSZ tanúsítása

Kizárólag a magyar nyelvű szöveg irányadó

A BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

2011.12.6.

a 715/2009/EK rendelet 3. cikke (1) bekezdése és a 2009/73/EK irányelv 10. cikke (6) bekezdése alapján – Magyarország – az FGSZ tanúsítása

Kizárólag a magyar nyelvű szöveg irányadó

I. ELJÁRÁS

2011. október 6-án a Bizottság a 2009/73/EK irányelv¹ (a továbbiakban „földgázirányelv”) 10. cikke (6) bekezdésének megfelelően megkapta a nemzeti szabályozó hatóság feladatát ellátó Magyar Energia Hivatal (a továbbiakban „MEH”) 2011. szeptember 30-án kelt bejelentését az FGSZ Földgázszállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban „FGSZ”) szállításirendszer-üzemeltető tanúsítására vonatkozó határozattervezetről.

A 715/2009/EK rendelet² (a továbbiakban „földgázrendelet”) 3. cikkének (1) bekezdése alapján a Bizottság megvizsgálja a bejelentés tárgyát képező határozatot, majd eljuttatja állásfoglalását a vonatkozó nemzeti szabályozó hatóság részére arról, hogy a határozat összeegyeztethető-e a 2009/73/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésével és 9. cikkével.

II. A BEJELENTÉS TÁRGYÁT KÉPEZŐ HATÁROZAT ISMERTETÉSE

Előzmények

Az FGSZ a magyarországi földgázhálózat szállításirendszer-üzemeltetője. A részvénytársaság tulajdonában található az általa működtetett 5577 km hosszúságú nagynyomású csővezeték és az ehhez kapcsolódó mérőkészülékek, valamint üzemi és informatikai berendezések. 2010-ben a társaság átlagosan 766 munkavállalót foglalkoztatott, míg a bel- és külföldi vevők részére szállított földgázmennyiség 18,68 milliárd köbmétert tett ki. A szállításirendszer-üzemeltetők szétválasztására alkalmazandó szabályoknak való megfelelés érdekében az FGSZ a földgázirányelv 9. cikke (8) bekezdésének b) pontjában említett független szállításirendszer-üzemeltető (Independent Transmission Operator – ITO) modell alkalmazása mellett döntött. A földgázirányelvet átültető magyar nemzeti szabályozás lehetővé teszi az FGSZ számára ezt a választást.

A szállítási rendszerek és a szállításirendszer-üzemeltetők szétválasztására vonatkozó szabályokat a földgázirányelv 9. cikke határozza meg. A 9. cikk (8) bekezdésének b) pontja

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. július 13-i 2009/73/EK irányelve a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 94. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács 2009. július 13-i 715/2009/EK rendelete a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről és az 1228/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 36. o.)

kimondja, hogy amennyiben a szállítási rendszer 2009. szeptember 3-án egy vertikálisan integrált vállalkozás részét képezi, a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza az (1) bekezdést. Ennek feltétele, hogy az érintett tagállam megfeleljen a IV. fejezetben foglalt, a független szállításirendszer-üzemeltetőkre vonatkozó követelményeket meghatározó rendelkezéseknek (a földgázirányelv 17–23. cikke).

A MEH megvizsgálta, hogy az FGSZ megfelel-e, és ha igen, milyen mértékben, az ITO-modellhez kapcsolódó és a földgázirányelvet átültető magyar jogszabályokban lefektetett szétválasztási szabályoknak. Határozattervezetében a MEH számos olyan intézkedést állapított meg, melyek végrehajtására még szükség van a szétválasztásra vonatkozó szabályok teljes betartásához. Az érintett intézkedések összefoglalása a MEH határozattervezetének II-IV. fejezeteiben található. A megállapított intézkedések betartása a tanúsításra vonatkozó végleges pozitív határozat kiadásának előfeltétele.

Az említett feltételek a következők:

- Az FGSZ a tanúsítási eljárás felfüggesztésének megszüntetését követő húsz napon belül igazolja a MEH felé, hogy a földgázirányelv 18. cikkének (7) bekezdésében említett megállapodások kivételével valamennyi, a vertikálisan integrált vállalkozással kötött szerződését megszüntette és 2012. március 3-át követően nem veszi igénybe a vertikálisan integrált vállalkozás szolgáltatásait.
- Az FGSZ a tanúsítási eljárás felfüggesztésének megszüntetését követő húsz napon belül igazolja a MEH felé, hogy biztonságos hozzáférési rendszereinek vonatkozásában nem a vertikálisan integrált vállalkozás által alkalmazott tanácsadókat vagy vállalkozókat alkalmazza.
- Az FGSZ a tanúsítási eljárás felfüggesztésének megszüntetését követő húsz napon belül igazolja a MEH felé, hogy a társaság könyvvizsgálatát nem a vertikálisan integrált vállalkozás által alkalmazott könyvvizsgáló végzi.
- Az FGSZ a tanúsítási eljárás felfüggesztésének megszüntetését követő húsz napon belül igazolja a MEH felé, hogy kinevezte a földgázirányelvben meghatározott követelményeket teljesítő, megfelelésért felelős tisztviselőt, és benyújtja az ezt alátámasztó dokumentumokat.

Annak érdekében, hogy a Bizottság véleményét a lehető legnagyobb mértékben figyelembe vehesse, a MEH a Bizottság véleményének kézhezvételéig hivatalosan is felfüggesztette a tanúsítási eljárást.

III. ÉSZREVÉTELEK

A fenti bejelentés alapján a Bizottság a következő észrevételeket teszi a határozattervezet vonatkozásában:

- **Az ITO-modell alkalmazása melletti döntés**

A földgázirányelv 9. cikkének (8) bekezdése értelmében az ITO-modell olyan esetekben alkalmazható, melyekben a szállítási rendszer 2009. szeptember 3-án egy vertikálisan integrált vállalkozás (Vertically Integrated Undertaking – VIU) részét képezi. A Bizottság a

jelenlegi eset vonatkozásában egyetért a Magyar Energia Hivatallal abban, hogy az ITO-modell melletti döntés jogszerű, hiszen az érintett szállítási rendszer a meghatározott időpontban valóban egy vertikálisan integrált vállalkozás részét képezte.

- **A független szállításirendszer-üzemeltető (ITO) kötelezettségei**

A földgázirányelv értelmében az ITO kötelessége a földgázszállítás feladatának ellátása, ideértve a szállításirendszer-üzemeltetőnek a földgázirányelv 12. cikkében foglalt valamennyi feladatát, valamint a földgázirányelv 17. cikkének (2) bekezdésében felsorolt egyéb feladatokat. Az ITO köteles valamennyi fenti feladatot önállóan ellátni. A Bizottság elismeri a MEH pozitív értékelését az FGSZ humán, műszaki, tárgyi és pénzügyi erőforrásainak vonatkozásában, melyek lehetővé teszik e kötelezettségek teljesítését. Ebben a tekintetben a Bizottság tudomásul veszi a MEH által a határozattervezetről tett bejelentés IV. fejezetének 6. pontjában foglalt nyilatkozatát, mely szerint a MEH a jelenlegi tanúsítási eljárás lezárását követően célzott szállításirendszer-üzemeltetői engedély keretében bízza majd meg az FGSZ-t az említett feladatok ellátásával.

- **A vertikálisan integrált vállalkozás és az ITO közötti szolgáltatásokra vonatkozó szerződések**

A. A vertikálisan integrált vállalkozás egyéb részei által az ITO-nak nyújtott szolgáltatások

A földgázirányelv 17. cikke (1) bekezdésének c) pontja különleges szabályokat állapít meg a vertikálisan integrált vállalkozás egyéb részei által a független szállításirendszer-üzemeltető számára nyújtott szolgáltatások igénybevételéről. Mivel az ITO köteles megőrizni önállóságát, valamint függetlenségét a vertikálisan integrált vállalkozás egyéb részeitől, a földgázirányelv megtiltja, hogy a vertikálisan integrált vállalkozás egyéb részei szolgáltatásokat nyújtsanak az ITO részére. A határozattervezetből kiderül, hogy a MEH a pozitív tanúsítási határozat feltételeként felszólította az FGSZ-t arra, hogy a vertikálisan integrált vállalkozás egyéb részei által az ITO számára nyújtott szolgáltatások tekintetében fennálló valamennyi szerződését legkésőbb 2012. március 3-ával szüntesse meg. A Bizottság támogatja a fenti feltétel meghatározását, egyben felkéri a Magyar Energia Hivatalt, hogy végleges tanúsítási határozatának kiadását megelőzően, majd azt követően folyamatosan ellenőrizze e feltétel betartását.

B. Az ITO által a vertikálisan integrált vállalkozás egyéb részeinek nyújtott szolgáltatások

A földgázirányelv 17. cikke (1) bekezdésének c) pontja kivételes esetekben megengedi a független szállításirendszer-üzemeltető által a vertikálisan integrált vállalkozás egyéb részei felé történő szolgáltatásnyújtást, különösen abban az esetben, ha ezeknek a szolgáltatásoknak a nyújtása nem jelent hátrányos megkülönböztetést a rendszerhasználók között, nem korlátozza a versenyt a termelés vagy ellátás terén, valamint ha a szabályozó hatóság jóváhagyta az érintett szolgáltatások nyújtására vonatkozó feltételeket. A MEH határozattervezete II. fejezetének 1. pontjában felszólítja az FGSZ-t, hogy a földgázirányelv 18. cikkének (7) bekezdésében meghatározott kereskedelmi és pénzügyi megállapodások kivételével a vertikálisan integrált vállalkozással kötött valamennyi szerződését szüntesse meg. A határozattervezetből ugyanakkor nem derül ki egyértelműen, hogy melyek azok az ITO és a vertikálisan integrált vállalkozás közötti szerződések, melyek továbbra is érvényben maradhatnak. A Bizottság felhívja a MEH-et, hogy nyújtsa be az érintett szerződésekre vonatkozó vizsgálatát, valamint értékelje, hogy a földgázirányelv 17. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt feltételek teljesültek-e. A Bizottság továbbá úgy gondolja, hogy olyan

esetekben, amikor az érintett szolgáltatásoknak nincsen működő piaca, a MEH-nek értékelnie kell, hogy a szerződéses feltételek ténylegesen a költségek alapulvételével kerültek-e meghatározásra, méghozzá annak érdekében, hogy ne kerüljön sor indokolatlan kereszttámogatásra az ITO és a vertikálisan integrált vállalkozás között. A MEH végleges tanúsítási határozatában köteles figyelembe venni értékeléseinek eredményeit.

- **Vállalati jogi személyiség, kommunikáció és márkajelzés**

A földgázirányelv 17. cikkének (4) bekezdése értelmében a független szállításirendszer-üzemeltető vállalati jogi személyiségében, kommunikációjában, és márkajelzésében nem lehet összetéveszthető a vertikálisan integrált vállalkozás vagy annak valamely része különálló jogi személyisége tekintetében. Ebből a feltételből ered az arra vonatkozó általános kötelezettség, melynek értelmében el kell kerülni, hogy a fogyasztók összetéveszthessék egymással a független szállításirendszer-üzemeltetőt és a szolgáltató vállalatot. Az FGSZ vállalati kézikönyvéből – mely a bejelentéssel együtt benyújtásra került – kiderül, hogy az FGSZ logójában következetesen feltünteti „A MOL-csoport tagja” kifejezést. A MOL-csoport neve – hivatkozásként arra a vertikálisan integrált vállalkozásra, melyhez az FGSZ is tartozik – ugyan nem jelenik meg az ITO hivatalos elnevezésében, a fent idézett kifejezés következetes feltüntetése a hivatalos kommunikációban, valamint a vállalat általános megjelenésében mégis zavart okozhat a vertikálisan integrált vállalkozástól való függetlenséget illetően, és így nem áll összhangban a földgázirányelv rendelkezéseivel. Ezért a Bizottság úgy véli, hogy a MEH végleges tanúsítási határozatában szólítsa fel az FGSZ-t arra, hogy tekintsen el „A MOL-csoport tagja” kifejezésnek a vállalat logójában, nyilvános kommunikációjában és megjelenési során történő használatától.

- **A vertikálisan integrált vállalkozás leányvállalataiban fennálló részesedés**

A földgázirányelv 18. cikkének (3) bekezdése értelmében a független szállításirendszer-üzemeltető sem közvetlen, sem közvetett módon nem rendelkezik részesedéssel a vertikálisan integrált vállalkozás termelési vagy ellátási feladatot végző leányvállalataiban. A MEH határozattervezetéből nem derült ki, hogy igazolásra került-e az a tény, hogy az FGSZ valóban nem rendelkezik ilyen részesedésekkel. A Bizottság úgy véli, hogy a MEH végleges tanúsítási határozatában köteles egyértelműen nyilatkozni a fenti feltétel teljesüléséről.

- **Az igazgatóság függetlensége**

A földgázirányelv 19. cikkének (3) bekezdése értelmében az igazgatósági tagok többségének esetében a kinevezést megelőző három éves időszakban a vertikálisan integrált vállalkozással vagy annak bármely részével vagy annak irányító részvényeseivel sem közvetve, sem közvetlenül semmilyen szakmai beosztás vagy felelősség, érdek vagy üzleti kapcsolat nem állhat fenn. A MEH bejelentésében foglalt nyilatkozatok értelmében ezek a feltételek az FGSZ mindhárom igazgatósági tagjának esetében teljesülnek. Ugyanakkor az FGSZ alapszabálya kimondja, hogy a három igazgatósági tag megbízatása 2011. december 31-én lejár. A Bizottság szerint a MEH feladata az új tagok függetlenségének vizsgálata közvetlenül a felügyelő szerv általi kinevezésüket követően, majd a vizsgálat eredményének feltüntetése a végleges tanúsítási határozatban.

- **A felügyelő szerv függetlensége**

A földgázirányelv 20. cikkének (3) bekezdése és 19. cikkének (3) bekezdése értelmében a felügyelő szerv független tagjainak esetében a kinevezést megelőző három éves időszakban a

vertikálisan integrált vállalkozással vagy annak bármely részével vagy annak irányító részvényeseivel sem közvetve, sem közvetlenül semmilyen szakmai beosztás vagy felelősség, érdek vagy üzleti kapcsolat nem állhat fenn. A MEH határozattervezetének értelmében ezek a feltételek a felügyelő szerv hat tagja közül kettő esetében teljesülnek. Ugyanakkor az FGSZ alapszabálya rögzíti, hogy a felügyelő szerv négy tagjának, ezen belül két független tagjának megbízatása 2011. december 31-én lejár. A Bizottság szerint a MEH feladata az új tagok függetlenségének vizsgálata közvetlenül kinevezésüket követően, majd a vizsgálat eredményének feltüntetése a végleges tanúsítási határozatban.

- **Megfelelési program és a megfelelésért felelős tisztviselő**

A földgázirányelv 21. cikkének (2) bekezdése értelmében a független szállításirendszer-üzemeltető megfelelésért felelős tisztviselője az igazgatósági tagok többségére vonatkozó függetlenségi követelményeknek köteles eleget tenni. A MEH határozattervezetében megállapítja, hogy mivel az FGSZ esetében még nem került kinevezésre megfelelésért felelős tisztviselő, nem vizsgálható, hogy a függetlenségre vonatkozó követelmények teljesültek-e. A határozattervezetből megállapítható, hogy a MEH, a pozitív tanúsítási határozat feltételeként felszólította az FGSZ-t arra, hogy megfelelő módon igazolja azt, hogy kinevezésre került a földgázirányelvben foglalt követelményeket teljesítő, megfelelésért felelős tisztviselő. A Bizottság támogatja ezt a követelményt és felkéri a MEH-et a megfelelésért felelős tisztviselő függetlenségének a kinevezést követő azonnali megvizsgálására, majd a vizsgálat eredményének feltüntetésére a végleges tanúsítási határozatban.

A földgázrendelet 3. cikke alapján a MEH köteles az FGSZ tanúsításáról szóló végleges határozat meghozatala során a legnagyobb mértékben figyelembe venni a Bizottság fenti véleményét, majd tájékoztatni a Bizottságot határozatáról.

A Bizottság e konkrét bejelentéssel kapcsolatban elfoglalt álláspontja nem érinti a nemzeti szabályozó hatóságok felé bármely más, a tanúsítást érintő tervezett intézkedés bejelentésével kapcsolatban közölt álláspontját, vagy a közösségi jog átültetéséért felelős nemzeti hatóságok felé a nemzeti végrehajtási intézkedések az uniós jogszabályoknak történő megfelelésével kapcsolatban közölt álláspontját.

A Bizottság e dokumentumot honlapján teszi közzé. A Bizottság megítélése szerint az ebben a dokumentumban található információk nem bizalmas természetűek. Kérjük a Magyar Energia Hivatalt, hogy a kézhezvételtől számított öt munkanapon belül értesítse a Bizottságot, ha úgy ítéli meg, hogy az üzleti adatok bizalmas kezelésére vonatkozó európai uniós és nemzeti szabályok szerint ez a dokumentum olyan bizalmas természetű információkat tartalmaz, amelyeket az említett közzététel előtt szeretne törölni a szövegből³. Az ilyen jellegű kérelmeket mindig indokolni kell.

Kelt Brüsszelben, 2011.12.6.-én.

*a Bizottság részéről
Günther OETTINGER
a Bizottság tagja*

**HITELES MÁSOLAT
a főtitkár nevében**

**Jordi AYET PUIGARNAU
Hivatalvezető**

³ Kérelmét a következő e-mail címre küldje el: inge.bernaerts@ec.europa.eu